א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

וכל מאמיניהם

בני אמונים

פרשת ויגש

מאוצרות אמונים

פערל וועדטער איבער אמן און תפילה אין די פרשה

תשובה צובערעכט די מידת הדין

"וַיֹּאמֶר אֲבִינוּ שֶׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל" (מד כה)

א וואונדערליכער רמז איבער די מעלה פון דער וואס טוהט תשובה לערנט דער **החיד"א** פון דעם פסוק:

"וַיֹּאמֶר אֲבִינוּ" - אונזער פאטער אין הימל רופט אונז און זאגט: "שֶׁבוּ" קערט ענק זיך צוריק פון ענקערע שלעכטע וועגן, און מיט דעם "שִׁבְרוּ לָנוּ" - וועלן ענק צובערעכן די מידת הדין וואס שוועבט העכער ענק - "לָנוּ" איז גמטריה 'אלה-ים' וואס איז מרמז אויף מידת הדין. כדי ענק זאלן זוכה זיין דערצו דארפן ענק נישט פאסטן און מאכן סיגופים, נאר עס איז גענוג אז ענק זאלן זיך באגענוגן מיט: "מְעַט אֹכֶל" - ענק זאלן מוותר זיין אפילו נאר אויף איין עסנווארג וואס ענק האבן ליב און דורך דעם וועט דאס גערעכנט ווערן אזוי ווי ענק האבן מקריב געווען א קרבן און דער אויבישטער וועט אננעמען ענקער תשובה באהבה.

'חדרי בטן' ויגש שני אות כ'

תשובה מתוך שמחה

"וְעַתָּה אַל תֵּעָצְבוּ" (מה ה)

חז"ל דרש'ענען אין מדרש (ב"ר כא ו): "אין 'וְעַתָּה' אלא תשובה". לויט דעם קען מען ערקלערן די וועדטער פון יוסף: "וְעַתָּה" - אין די צייט ווען האבן חרטה געפיהלן אין ענקערע הערצער, בעטה איך פון ענק: "אַל תֵּעָצְבוּ" - פאלט נישט אריין אין א עצבות וואס דאס שטערט די תשובה, נאר ענק זאלן תשובה טוהן מתוך שמחה, און אזוי וועט זיך דער אויבישטער זיכער פריין אין וועט אננעמען ענקער תשובה.

'אמרי ברוך'

די זכות פון קריאת שמע

"כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי אֱלֹקִים לְאָדוֹן לְכָל מִצְרָיִם" (מה ט)

טייטש **רבי יוסף חיים פון באגדאד:**

יוסף שיקט זאגן פאר זיין פאטער: די זכות פון "כֹּה" - די כ"ה אותיות וואס זענען אין דעם פסוק: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' וואס "אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף" דיין זוהן יוסף זאגט עס יעדן טאג, דאס איז מיר ביי'גיעשטאנען צו קענען זיך שטארקן איבער די קליפה פון מצרים און פרעה ב'ז עס איז געווארן: "שָׂמַנִי אֱלֹקִים לְאָדוֹן לְכָל מִצְרָיִם".

'בן יהוידע' סוטה מב א

די גרעסטע הבטחה פון אלע הבטחות

"אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה" (מו ד)

עס זענען באקאנט די וועדטער פונעם **'בית הלוי'** איז אונזער פרשה, אז די הבטחה: "אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה", איז די גרעסטע הבטחה פון אלע הבטחות וואס דער אויבישטער האט צוגעזאגט פאר יעקב, און איר באדייט איז: פון ענע צייט ביז אייביג וועט השי"ת'ס נאמען נישט נתפרסם ווערן דורך א נס שלא כדרך הטבע, נאר ביי נסים וואס דער אויבישטער טוהט צוליב די ישועה פון כלל ישראל; ווי מער עס וועט גרעסער ווערן די כבוד פון די אידן צוליב די נסים אזוי וועט גרעסער ווערן דעם אויבערשטע'ס נאמען, און פון די אנדערע זייט, ווי מער די אידן וועלן זיין בשפלות, אזוי וועט דעם אויבערשטע'ס כבוד זיין פארהוילן און באהאלטן.

מיט דעם טייטש דער **'מנחת אהרן'** די נוסח פון די תפילה 'בימי מתתיהו' וואס מיר זאגן אין חנוכה: "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה" - דורך דעם וואס "לעמך ישראל עשית תשועה גדולה", איז דיין נאמען אויך געהיילגט געווארן אויף דער וועלט "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך".

די סוד פון די אויפירונג פון יעקב אבינו

"וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל יַעֲקֹב כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פַּרְעֹה..." (מז ח-ט)

דער נאמען פון 'יעקב' איז בגימטריה 182 וויפל עס באטרעפט צוויי מאל 'אמן'. דאס זעלבע, די גימטריה פון דר' ראשי תיבות: "פַּרְעֹה אֶל יַעֲקֹב" און אזוי אויך פון: "יַעֲקֹב אֶל פַּרְעֹה" באטרעפן 'אמן'.

לויט דעם קען מען טייטשן בדרך רמז אז אין די פראגע: "כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ" האט פרעה געוואלט פארשטיין פון יעקב זיי ספעציעלע אויפפירונג וואס צוליב דעם איז ער אנגעקומען צו א הויכע מדריגה אין עבודת ה', אויף דעם האט אים יעקב געזאגט: אז א גאנץ לעבן האט ער אכטונג געגעבן צו מייחד זיין די צוויי שמות הק', די שם הוי"ה און די שם אדנ"י, אזוי ווי די יחוד וואס ווערט געטוהן דורך די מצוה פון ענטפערן אמן וואס זיין נאמען איז אויף דעם מרמז.

'מאור ושמש'

די תפילה - איז די שליסל פון הצלחה

"וּבְנֵי זְבוּלֻן סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל" (מו יד)

בדרך רמז האט געטייטש האדמו"ר **רבי יהושע העשיל פון מאנסטריטש:**

זבולון איז געווען א סוחר, אזוי ווי עס שטייט (דברים לג יח) "שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ", און די נעמען פון זיינע זון זענען מרמז אויף דריי כללים וואס זענען וויכטיג פאר א סוחר וואס וויל מצליח זיין אין זיינע געשעפטן:

א. "סֶרֶד" - זענען אותיות 'סדר', דער סוחר דארף זיך אויפפירן מיט א ריכטיגן סדר.

ב. "אֵלוֹן" - ער דארף זיין שטארק (אזוי ווי דער לשון פון פסוק (מלכים ב' כד טו): "אֵילֵי הָאָרֶץ"), און נישט זיין געפאלן ביי זיך אויב ער וועט צייטווייליג אריבער גיין שווערקייטן.

ג. "יַחְלְאֵל" - די שליסל פון הצלחה איז אנגעהאנגען אין זיין בטחון און אין זיין האפענונג צו השי"ת אז ער וועט מצליח זיין אין זיין ביזנעס.

'ערכי יהושע' מערכת ז' אות ד'

ליינען קריאת שמע אזוי ווי יעקב

"וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָיו וַיֵּבְךְּ עַל צַוָּארָיו עוֹד" (מו כט)

"אבל יעקב לא נפל על צואר יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע" (רש"י)

לויט די וועדטער פון רש"י ערקלערט דער **מהרש"א** (ח"א, יומא יט ב) דעם מאמר חז"ל (שם): "דער וואס ליינט קריאת שמע און ער ווינקט מיט זיינע אויגן צי מיט זיינע ליפן, און ער ווייזט מיט זיין פינגער - אויף אים זאגט דער פסוק (ישעיה מג כב): 'וְלֹא אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב'"; דער מענטש וואס ליינט קריאת שמע נישט ווי עס דארף צו זיין, איז ווייל ער האט זיך נישט אפגעלערנט פון יעקב אבינו, אז אויך אין די פרייליכע מאמענט ווען ער האט זוכה געווען צו זיהן זיין זוהן נאך אסאך יארן וואס ער איז געווען פארהוילן פון אים, האט ער נישט פארגעסן פון די גרוסקייט פון קריאת שמע.

יוסף און זיין פאטער האבן נישט געליינט צוזאמען קריאת שמע

אויף די עצם וועדטער פון רש"י האט **רבי חיים הלוי פון בריסק** זיך געוואונדערט: אויב האט זיך יוסף געטראפן מיט זיין טאטע אין די צייט וואס מ'דארף ליינען קריאת שמע, איז שווער פארוואס האט יוסף נישט געליינט קריאת שמע אין ענע צייט, און אויב די צייט פון קריאת שמע איז שוין געווען פון פריער, פארוואס האט יעקב צוגעווארט ביז יעצט?

ערקלערט ער אזוי: דעמאלטס איז טאקע נישט געווען די צייט פון קריאת שמע, נאר וויבאלד אז ביזן זיך טרעפן מיט יוסף איז ער געווען באשעפטיגט מיט די מצוה פון אראפ גיין קיין מצרים (אזוי מיר דרש'ענען אין די הגדה של פסח: "וירד מצרימה - אנוס על פי הדיבור") צוליב דעם האט ער נישט געליינט קרי"ש אלץ דעם דין פון "העוסק במצוה - פטור מן המצוה" (סוכה כו א). נאר יעצט ווען ער האט זיך שוין געטראפן מיט יוסף און האט שוין מקיים געווען די מצוה בשלימות, איז ער גלייך מחוייב געווארן מיט די מצוה פון קריאת שמע און וועגן דעם האט ער עס יעצט שנעל געליינט.

הגש"פ 'מבית לוי', 'וירד מצרימה'

תענה אמונים

א בליק לויטן סדר פון דאוועגען

וכרות עמו הברית

'נאמן לפניך וכרות עמו הברית'

אין די פארזעצונג פון: 'ויברך דוד' - 'וְזֹכְרוֹת עֲמוֹ הַבְּרִית' איז געדרוקט אין אסאך סידורים וויא א עקסטערע שטיקל, אבער אסאך האבן שוין אנגעמערקט, אז די ענדע פון דער פריערדיגער שטיקל און די אנהויב פון דער שטיקל זענען איין פסוק אין נחמיה (ט ח): "וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית...".

די אויפגעכאפטע ערקלערונג אויף דעם איז, אז דאס שטאמט פון א אלטן מנהג וואס איז עגוועון אנגענומען אין די אידישע קהילות פאר הונדערטער יארן, אז אין א טאג וואס אין שוהל איז געווען א ברית, האט דער חזן מיטן ציבור צוזאמען געזאגט מיט א שיינעם נוסח פון 'וכרות' ביז 'במים עזים', איין פסוק דער חזן און איין פסוק דער ציבור ('אוצר מנהגי ישורון' ע יג-יד; וראה מג"א נא ט שעדער על מנהג זה), אזוי ווי דער בעל 'תורה תמימה' ברענגט אין זיין ספר 'תוספת ברכה' (פר' וישב):

"ווען עס איז געווען א ברית אין בי איינעם וואס פלעגט קומען אין שוהל, פלעגט דער חזן מיט זיינע מיטהעלפער זינגען 'וכרות עמו הברית'. און ווער עס איז דעמאלטס צוגעגאנגען צום עמוד, ווען ער איז אנגעקומען צו דעם שטיקל 'וכרות עמו הברית' איז ער אוועקגעגאנגען פונעם עמוד און האט איבערגעלאזט דעם פלאץ פארן חזן, און נאך וואס דער חזן האט פארגעזאגט די איניציגע פסוקים מיט א שיינע שטימע איז ער אוועק פונעם עמוד און דער פריערדיגער בעל תפילה איז צוריק אויף זיין פלאץ צו דאוועגען ווייטער פארן עמוד... און נאך א תקופה איז דאס געווארן געווארן א שטענדיגע זאך".

די מדה פון באגלייבטקייט איז פאר אלעס

אין 'ירושלמי' (ברכות ט ה) דרש'נט מען פון "וכרות עמו הברית" וי ווייט איז געווען די לישבאפט און די באגלייבטקייט פון אברהם אבינו צום באשעפער: "אברהם אבינו האט אויפגעגרעדיירט דעם יצר הרע - אויף גוט, אזוי ווי עס שטייט 'ומצאת את לבבו (ד.מ. צוויי הערצער) נאמן לפניך'", און אלץ א באלוין אויף דעם האט דער אויבישטער געמאכט מיט א בונד און אים צוגעזאגט 'את הברית ואת החסד'.

די 'נאמנות' וועלכע אריינגעברענגט מיטן אינטערטעניגן די אלע כוחות פונעם קערפער צום אויבערשטן, וואס דאס איז די שליסל צו אלע ברכות וואס אברהם אבינו און אלע זיינע דורות האבן זוכה געווען. דערביבר, אויך נאך וואס דער אויבישטער האט אויסדערוועלט דעם 'אברם', און האט אים אריסגענומען פון אור כשדים און אים געטוישט דעם נאמען אויף 'אברהם', איז ער נאכנישט געווען ראוי צו מאכן א בונד מיט אים, ביז ער האט אויפגעווען זיין אויסערגעווענליכע באגלייבקייט, און דעמאלטס האט דער אויבישטער געמאכט מיט אים די בונד.

און אזוי האט געזאגט דער ראפשיצער רב: "ומצאת את לבבו נאמן לפניך", מיט דעם וואס: "וכרות עמו הברית", דורך דעם וואס דער צדיק מאכט זיך כאילו ער מאכט א בונד מיטן יצר הרע קען ער דינען דעם אויבערשטן אן קיין שטערונגען. וויייל אויב דער יצר הרע רעדט אים צו ער זאל עסן און טרינקען, זאגט אים דער צדיק אז ער וועט אים פאלגן ווען עס וועט זיך מאכן א סעודת מצוה, ווען ער וועט עגדינג ש"ס... און אויב רעדט ער אים צו ער זאל זינגען און טאנצן און הוליען, זאגט אים דער צדיק אז ער וועט אזוי טוהן וען ער וועט זוכה זיין חתונה צו מאכן א יתום צי א יתומה... אויף אזא אויפפרונג וואס דער מענטש איז משעבד דעם יצר הרע צו עבודת ה' זאגן די חכמים אז צוליב דעם האט אברהם זוכה געווען צו אלע גוטע הבטחות ('ליקוטי מהרמ"מ' הפטרת תרומה).

ברוך שומר הבטחתו לישראל

אויף דעם פסוק: "ותקם את דבריך כי צדיק אתה" וואונדערן זיך די מפרשים: איז דען נאר א 'צדיק' מחוייב צו מקיים זיין וואס ער האט געזאגט, אפילו א פשוטער מענטש - להבדיל אלף אלפי הבדלות - דארף ערפילן וואס ער האט געזאגט, איז דאך זיכער דער מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא?

האט דער קאצקער רבי געזאגט בדרך צחות: דער אויבישטער ערפילט אנדערשט וואס ער האט צוגעזאגט וויי א מענטש ערפילט; א מענטש ערפילט זיין צוזאג נאר אבי צו יוצא זיין, אבער דער אויבישטער איז עס מקיים אין א בחי' פון 'כי צדיק אתה', ער קען עס מקיים זיין דורך די מידת הדין, אבער ווייל ער האט אונז ליב איז ער עס מקיים אויף א וועג פון צדקות, מיט חסד און אהבה, און אויף דעם לויבן מיר ('אמת מקאצק' אות תב).

אויף נאך א וועג ערקלערט רבי אליעזר דוד גרינוואלד אין זיין ספר 'קרן לדוד' (מועדים ב', עמ' תקנה): די הבטחה פון דער אויבישטער צו אברהם איז געווען מיט די מחשבה אז זיינע קינדער וועלן געראטבנט ווערן ווי 'זרעך', ווען זיי וועלן ווייטער גיין אין זיין וועג - די וועג פון אמונה, אבער די אידן זייענדיג אין מצרים זענען שוין געפאלן פון זייער מדריגה, לויט דעם וואלט דער אויבישטער נישט געמוזט מקיים זיין די הבטחה, און ווען דער אויבישטער מיט זיין צדקות וואלט ווען נישט צוגעמאכט אז די הבטחה זאל האבן א 'קיום' (='ותקם את דברך") דורך: "ותתן אותות ומופתים בפרעה" - ז' צעהן מכות וואס דורך איז צוריק איינגעווארצלט געווארן די אמונה אין די אידישע קינדער, ביז זיי זענען צוריק נתעלה געווארן און קענען וועלן ווערן אנגערופן 'זרעו של אברהם', וואלט ווען די הבטחה פון השי"ת נישט פארווירקליכט געווארן.

די סגולה פון דערמאנען די נעמען פון די פעלקער

א וואונדערליכע סגולה וועלט געבראנגט אין 'צעטיל קטן' פון דער רבי ר' אלימלך פון ליזענסק: "ווען עס הייבט זיך אן צו ערוועקן אין די הארץ פון א מענטש א שלעכטע מדה ח"ו... זאל עס גלייך זאגן מיט זיין גאנצן כח: 'הכנעני החיתי האמורי הפריזי החיוי והיבוסי והגרגשי' און ער וועט בעראטעווען וועלן".

בדרך צחות ברענגען די מפרשים א רמז אויף די סגולה: לויט וואס פריער איז ערקלערט געווארן אז אברהם אבינו וועלט אנגערופן געווארן 'נאמן' ווייל עס איז אים געלונגען צו משעבד זיין זיין יצר הרע צו עבודת ה'. האט ער אבער געבעטהן פונעם אויבערשטן א עצה און א סגולה וואס זאל העלפן פאר זיינע קינדער זיי זאלן קענען אונטערטעניגן זייער יצר הרע, און אין דער שכר פון זיין באגלייבטקייט האט דער אויבישטער אנגענומען זיין תפילה: "הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי - לָתֵת לְזַרְעוֹ" - אז דער פסוק האט מען גענומען פאר זיינע דורות וויייטער כדי אז זיי זאלן דורך דעם געראטעוועט ווערן פון שלעכטע מחשבות ('פניני יחזקאל' ע"ס התפילה).

מעשה אמונים

א וועכנטליכע ערציילונג
אויף אמן און תפילה

א הימלישן מנין

פנימ'ער פון די שוואַרצע וואס זענען געווען ארום אים נישט געקענט אויפכאפן אפילו אין אידישן געשעפטלט. הרב צ. האט בי זיך באשלאסן אז ער וועט נישט אויפגעבן, און כאטש וואס עס איז נישט אזוי באַ'טעמ'ט האט ער באשלאסן אריבער גיין פון בענקל צו בענקל ווען ער פרעגט יעדן איינעם באזונדער ד' פראגעס: "דו ביזסט א איד?"

אזוי איז אים געלונגען צו טרעפן נאך צווייי אידן, אבער דאס איז דאס... נאכן אויספרעגן אלע רייזנדע פון די פליגער האט ער נישט געקענט באַווייזן אידישקייט.

איינער פון די געהילפער פון די פליגער וואס האט באמערקט וויאזוי הרב צ. איז זייער צוטראגן האט זיך אינטערעסירט וואס עס גייט פאר, הרב צ. האט אים ערקלערט זיין ווילן, יענער האט זיך ווי אנטשולדיגט אז ער איז נישט קיין איד, און ער האט זיך פארבינדן מיט זיין טעלעפאן אפאראט צום צימער פון דעם פילאט, אפשר איינער פון די גהילף איז א איד, אבער די ענטפער איז נעגוועי ניין.

פלוצלינג האט ער גהערט א רוף פון איינעם פון די רייזנדע: "רבאיי!", הרב צ. האט זיך אויסגעדרייט צו אים און יענער האט זיך אנטשולדיגט: "נאר יעצט הערנדיג דיין שמועס האב איך אויפגעכאפט וואס דו בעהסט, אנטשולדיג מיר. איך בין א איד, און איך בין גרייט זיך צו מצרף זין צו די מצוה".

הרב צ. האט גוט גענשפירט די וואַרעמע הענט וואס פירט אים פון הימל, נאך איין טרייט איז געווען אפגערוקט פון אים אז ער וועט אים צושיקן דעם צענטן איד וואס זאל משלים זיין די מנין.

אבער פונקט יעצט האט עס אויסגעזעהן אז עס וועט שוווערער, כאטש וואס עטליכע פון די רייזנדע האבן אים געוואלט אַרויסהעלפן, האט הרב צ. נישט געטראפן דעם צענטן איד...

"אויב איך וועל נישט קענען צוזאמ שטעלן דעם מנין נאכן האבן ניין איידן, וועט עס זיין א שטארקע פאטש", האט הרב צ. געטראכט צו זיך, גיייענדיג צוריק צו זיין פלאץ, ווען ער וואַרט צו זעהן וויאזוי די השגחה עליונה וועט ווייטער פירן.

וואס עס האט שפעטער פאסירט האט הרב צ. דערציילט:

"פלוצלינג, שטיללערהייט, איז צוגעקומען צו מיר איינער פון די רייזנדע און זאגט מיר אַרויס אין אויער: 'מיין חבר איז א האלבער איד'. מיט וויייניג האפענונג אין הארץ גיי איך נאך אים און איך האב גיפרעגט זיין חבר: 'דו ביזסט א איד?' - 'ניין, נישט פונקט', האט ער צוגעזאגט. אינגאנצן צובראכן בין איך צוריק פון דארט, אבער ער האט מיר נאכגעשריגן, 'אבער מיין באבע איז עגוועון א איד'. האב איך אים גיפרעגט מיט א האפענונג: 'די מאמע פון דיין מאמע?' - 'יא, איד נאמען פון איר יוגנט איז עגוועון האראוויטץ, אבער מיט דעם בין איך נישט קיין איד, ריכטיג?' 'זיכער אז יא!' האב איך אים גיזאגט. 'סיין, פלוצלינג ווער איך עגוואר אז איך בין א איד!' - זאגט יענער, 'אפשר האט זיך עגלוינט צו פארשפעטן די רייזע נאר וועגן דעם!'.

אלע ארום מיר זענען געווען זייער גערירט. איך האב עגווינקען מיט מיין האנט פארן איבערגענעבענעם געהילפער וואס איז גיזיצן צענהן רייע'ס בעפאר מיר. 'עס איז מיר עגלונגען!' האב איך אויסגערופן. 'מיר האבן שוין צעהן מענטשן!' און יענער האט זיך אזוי מיטעגעריידט...

אקורצע צייט נאכדעם זענען אונטער מיר נאכגעגאנגען א רייע פון איידן צו דיי פון דיי פליגער. די געהילף פונעם פליגער האבן שיינערהייט צוגענעריט פאר אונז די פלאץ, און איך האב פון פריער ערקלערט פאר די צענהן איידן וואס זענען עגווינג ארום מיר וואס מ'גייט יעצט טוהן. עס האט מיר ווייי געטוהן צו הערן אז נאר דריי פון זיי האבן זיך שוין אמאל באטייליגט אין א מנין. מיין הויפט ציל איז עגווען צו זאגן קדיש, אבער איך האב נישט געוואלט אז די איידן זאלן אזוי שנעל אדורך לאזן זי ערשטע תפילה אין זייער לעבן, האב איך אויסגענוצט די צעלגעגנהייט צו זאגן עטליכע וועדטער אויבער די ענין פון תפילה.

עס איז געווען רירנד צו זעהן די אויגן פון די בריייט ביינעריגע מענער וואס זענען ארום מיר וואו עס טרעפן פון זיי וועגן זיי האבן זיי גענעטפערט 'אמן' מיט א הויכן און א קלארן שטימע. זיי זענען גיבליבן אזוי קאנצענטרירט און ערנסט אין לויף פון דעם נאנצן דאוועגען, ווען אסאך פון די רייזנדע קוקן זיי אן מיט נייגעריגע בליקן. איך האב זיך משתדל געווען צו ענדיגן וואס שנעלער, איך האב אלעמען גדאנקט פון טיפן הארץ אויף זייער באטייליגונג און מיר אלע האבן זיך צוריק אראפ גיזעצט אויף אונזערע פלעצער.

איין מינוט נאכדעם האט מען שוין אויסגערופן צו אונזער פרייד אז בית עטליכע מינוטן נייען מיר זיך הייבן פון פלייגן צו די קענעדי לופט-פעלד. עפעס אינטערסאנט האבן מיר געשפירט, מיר האבן גיפהלט וי דער מנין איז ממש געווען א טייל פון די פלאן פון די רייזע.

ווען די פליגער איז שוין געווען אין די לופטן, איז צוגעקומען צו מיר איינער פון די וואס האבן זיך באטייליגט אין דעם מנין, און מיט טערען אין די אויגן האט ער מיר געזאגט פארשעמטערהייט: 'ראבי, שוין אסאך יארן וואס איך בין דערוויייטערט פון אידישקייט, איך וויל דיר דאנקען אויף דעם וואס דו האסט מיר געגעבן א אינטערסאנטע דערמאנונג צו מיין אפשטאם!'

דער מענטש איז צוריק צו זיין פלאץ, ער לאזט מיך איבער איבערראשט פון דעם גרויסן זכות, איך האב זיך אליינ'ס איבערגעציינט מיט מיינע אויגן וי גרויס איז דער כח פון א מצוה וואס וועדט עגטוהן מיט מסירות נפש.

דערציילט געווארן דורך דער בעל המעשה

עיצוב shay